

El porta a porta a casa nostra

A les comarques gironines, des de l'any 2003, set municipis han implantat la recollida porta a porta.

Set municipis de les comarques gironines recullen els residus davant de cada habitatge i, per tant, no necessiten contenidors. Han optat pel porta a porta, un sistema que incrementa la recollida selectiva però que exigeix més consciència i disciplina per part de la ciutadania. Sant Joan de les Abadesses, Llagostera, Vilobí i Vilajuïga l'han implantat a tot el poble, mentre que Blanes, Castelló d'Empúries i Besalú la fan en alguns barris.

MOISÈS JORDI PINATELLA > TEXT

Havent sopat, la Rosalia, que viu al carrer de Sant Pere, de Llagostera, just al costat de l'església, obre la porta i deixa les escombraries davant de casa seva. Els seus fills i els seus néts estan convençuts que la recollida porta a porta és un invent d'aquell alcalde tan ecologista que tenien, però ella els assegura que, quan era petita, ja ho havia fet. I té raó. Fins fa 40 o 50 anys, a la via pública no hi havia contenidors, i la gent deixava les escombraries davant de la porta per tal que fossin recollides per tractors i abocades en algun racó ben dissimulat.

Això sí, la Rosalia reconeix que ara la recollida porta a porta és un xic més complicada que abans, quan tot anava allà mateix. Avui és dijous i, per tant, ha deixat dues bosses davant la porta: una amb els papers i cartrons i l'altra amb el

rebuig, és a dir, amb tot allò que no es pot reciclar. Demà tocarà el torn de l'orgànica i els envasos. Per recordar quina fracció correspon a cada dia, un adhesiu de colors ben vius, fet per l'Ajuntament, presideix la seva nevera. I la de molts llagosterencs...

A les comarques gironines, des de l'any 2003, set municipis han implantat la recollida porta a porta. Són pocs si ho comparem amb Catalunya, on ja són més d'un centenar. D'aquests set, quatre la fan a tot el poble: Llagostera, Sant Joan de les Abadesses, Vila-

A Catalunya, més d'un centenar de municipis han implantat la recollida porta a porta. A les comarques gironines, només n'hi ha set

>> Cubells de les diferents fraccions a Sant Joan de les Abadesses.

juïga i Vilobí. Tres més la fan només en alguns barris: Blanes al centre i a Mas Enlaire, Besalú al barri vell i Castelló d'Empúries a Hort d'en Mayor, Hort d'en Negre i Botxí i Temple.

Alguns dels municipis opten per un model mixt, amb el qual una part de les fraccions es recull porta a porta i una altra part en contenidors. Així, per exemple, a Vilobí i a Blanes la recollida de residus orgànics i del rebuig es

fa porta a porta, i les altres fraccions en contenidors. En canvi, Sant Joan de les Abadesses, Vilajuïga i Castelló d'Empúries recullen porta a porta totes les fraccions dels residus municipals, mentre que Llagostera i Besalú només deixen el vidre per als contenidors.

Molts dels municipis s'han apuntat al porta a porta en veure els bons resultats que està donant allà on ja està implantat. D'altres ho han fet per «militància» ambiental, que molt sovint té a veure amb problemàtiques vinculades amb la gestió dels residus que han hagut d'afrontar. Així, per exemple, l'Ajuntament de Llagostera, que té implantat el sistema des de l'any 2004, va optar pel porta a porta per demostrar que hi ha una alternativa real a continuar ampliant l'abocador de Solius, que dona servei a bona part de les comarques gironines. El cas de Besalú —el darrer municipi que s'ha afegit al porta a porta— és similar. Segons el seu alcalde, Lluís Guinó, el municipi ha de ser «conseqüent» amb la postura que en el seu moment va mantenir contra l'abocador de Beuda i, més recentment, contra una planta de triatge a Sant Ferriol.

Més recollida selectiva

Així doncs, el porta a porta consisteix a realitzar la recollida de les diverses fraccions dels residus municipals en base a un calendari prefixat, davant de cada llar i no pas en contenidors situats a la via pública. Generalment els residus es lliuren amb bosses de plàstic o compostables que, en alguns casos, es col·loquen dins de petits cubells que ofereixen els ajuntaments.

Aquest canvi tan subtil —o tan profund, segons es miri— acostuma a tenir

>> Recollida porta a porta i dos cartells informatius dels ajuntaments de Llagostera i Sant Joan de les Abadesses.

com a conseqüència directa un increment molt important de la recollida selectiva. Els quatre municipis de les comarques de Girona que han implantat el porta a porta a tot el poble tenen un percentatge de recollida selectiva que oscil·la entre el 55 % (Vilajuïga) i el 65 % (Sant Joan de les Abadesses). Estan per sobre de la mitjana catalana (prop del 40 %) tot i que no arriben als nivells d'altres municipis catalans amb el mateix sistema, molts dels quals superen el 80 %. Més enllà de percentatges, però, el més important és que amb el porta a porta les fraccions recollides separatament tenen més qualitat, és a dir, tenen menys materials impropis. I això millora, i molt, el seu tractament i facilita la tasca de donar-los un nou ús.

Com s'expliquen aquests millors resultats? Sembla clar que la clau de volta del porta a porta és el fet que atri-

bueix una major responsabilitat al ciutadà en la correcta gestió dels residus. El sistema de contenidors es basa sobretot en el voluntarisme: les escombraries es barregen amb les del veïns i no és possible saber qui col·labora de manera activa en la recollida selectiva i qui no hi participa o ho fa malament. Amb el porta a porta, en canvi, es perd l'anonimat, i el ciutadà, en certa manera, ha de respondre davant la societat de la gestió que fa dels seus residus.

El regidor de Medi Ambient de Llagostera, Xavier Vilella, explica, a més, que un dels grans avantatges del porta a porta és que es «recupera l'espai públic» ocupat per contenidors, i això «millora la imatge del poble». També subratlla que s'eviten els habituals conflictes sobre la localització dels contenidors, que tants maldecaps porten als regidors de medi ambient de tots els pobles i ciutats.

L'Ajuntament de Llagostera, que té implantat el sistema des de l'any 2004, va optar pel porta a porta per demostrar que hi ha una alternativa real

Un model que requereix esforços

No es pot amagar, però, que el sistema de recollida porta a porta té també els seus inconvenients. Requereix un canvi d'hàbits molt important per part dels veïns i una elevada disciplina a l'hora de guardar els residus a casa i lliurar-los segons el calendari establert. En alguns casos es poden generar petits conflictes entre veïns, especialment en els blocs de pisos, on es fa més difícil individualitzar la recollida. A Blanes, per exemple, la recollida porta a porta es va deixar de fer al barri de Mas Florit per la manca de col·laboració d'alguns veïns i perquè, a causa d'algunes accions vandàliques, la brossa s'acabava amuntegant enmig del carrer. Per motius similars, a Sant Julià del Llor i Bonmatí l'experiència del porta a porta va durar poc més d'un any.

Què cal fer per solucionar aquests problemes? L'experiència demostra que, en primer lloc, cal evitar sigui com sigui que el porta a porta es polititzi, és a dir, que sigui motiu de polèmica entre govern i oposició. En segon lloc, cal dissenyar una bona campanya comunicativa per explicar el funcionament de la recollida i la millora ambiental que comporta. I, en tercer lloc, cal buscar solucions per als veïns que no poden seguir els horaris fixats, ja sigui per motius laborals o perquè són residents estacionals. Així, per exemple, a Sant

>> Cubell amb residus a la porta d'un habitatge de Llagostera.

>> Recollida porta a porta al carrer de Tossa de Llagostera.

Joan de les Abadesses van decidir col·locar quatre àrees amb contenidors localitzades estratègicament —ni massa centríques ni massa allunyades— per tal que només siguin utilitzades per les persones que ho necessiten.

Però si amb aquestes mesures no n'hi ha prou, tots els municipis amb el porta a porta preveuen sancions econòmiques per als veïns que incompleixen la normativa. Tot i això, la regidora de Medi Ambient de Sant Joan les Abadesses, Magda Manzanal, celebra no haver hagut de multar mai cap veí, i explica que sempre es «prioritza el diàleg» i s'intenta arribar a solucions pactades en cas de possibles problemes. Manzanal reconeix que, quan es va implantar el porta a porta, es van generar queixes per part dels veïns, però que ara «la gent ja s'hi ha acostumat i seria impensable tornar enrere».

A Blanes, la recollida porta a porta es va deixar de fer al barri de Mas Florit per la manca de col·laboració d'alguns veïns i a causa d'algunes accions vandàliques

I tot això quant costa?

Quan un municipi es planteja implantar el porta a porta el primer que es pregunta és si surt més car o més barat que el sistema de contenidors. Tot i que no hi ha cap estudi detallat que compari el cost dels dos models, l'experiència demostra que, si bé és cert que la despesa de la recollida és més elevada en el porta a porta, això es compensa gràcies als menors costos de tractament i amb els ingressos derivats de la recollida selectiva. D'aquesta manera, al final, la taxa de residus acostuma a ser molt similar en tots dos casos.

El que sí que està clar és que portar els residus a un abocador serà cada cop més car i, per tant, els ajuntaments hauran de fer mans i mànigues per incrementar la recollida selectiva si no volen veure com se'ls dispara la taxa de residus. És probable, doncs, que alguns d'ells s'interessin per l'experiència dels set pobles de les comarques gironines pioners en la implantació d'un sistema complex però que és, segurament, la manera més civilitzada de gestionar les deixalles.

Moisés Jordi Pinatella és llicenciat en ciències ambientals.